

Wittgenstein burada kendinde dil diye bir şeyi anlayamayacağını vurgulamaktadır. Ona göre belirli bir dil oyununu, kendimizi onun içine, yani, ö bir tutum, davranış, yaşam biçimi içine koyarak anlayabiliriz: Bir dil oyunu içi olmak, belli bir tavır ya da bir yaşam biçimi içinde olmaktır (Wittgenstein 20 §19). Her oyunun kendine ait kuralları vardır ve ona göre işler. Bunun anlamı “d açıklayacağı kendinde anlam olmadığı, insanın linguistik etkinliğinden bağı anlam olmadığıdır. Anlam, etkinlik terimlerinde tanımlanmalıdır, çünkü oyunlarının kendileri etkinlik sistemleridir... ‘bir sözcüğün anlamı onun dil kullanımıdır’. Wittgenstein terim ile terim arasındaki, anlamı bir şekilde dilden ç varolacak tanımlı nesnelere ile sözcükler arasındaki her denkliği katı biç reddeder” (Hadot 2009, 70).

Wittgenstein’a göre yaşam biçimleri ve onlara karşılık gelen dil oyunu eşsizdir, bu nedenle birbirine indirgenemez. Ayrıca, yukarıda da belirtildiği

tasarım lanamaz/resmedilemez. Tıpkı *Tractatus*'taki mantıksal biçim gibi, ama onlar siz de anlamdan söz edilemez. Wittgenstein bunu müzikteki temaya benzetir: notaların oluşturduğu sesler, bir temayla anlam kazanır. (Ama tema tasarımlanmaz). Dilin bir önermesini anlamak, müzikal bir temayı anlamaya benzer (Wittgenstein 2007, §527). Peki insanların kendilerine özgü yaşantıları, tecrübeleri nasıl ifade edilebilir? Wittgenstein'a göre duygular, yaşantılar, duyular ifade edilemez. Acı çektiğimizde bağırırız, bu, dilsel bir ifade değil, içgüdüsel bir davranıştır. "Acı çekiyorum" demekse dilsel bir ifadedir, bu nedenle kolektiftir, ama acı hakkında bir şey anlatmaz (Wittgenstein 2007, §244). Başkalarının yardımını, ilgisini gereksindiğini anlatan bir tür sosyal bir oyun oynanır (Wittgenstein 2007, §293).

Dilde varolan anlamları anlatacak başka bir dil yoktur, yalnızca birbirine indirgenemez bir konuşma çeşitliliği ve dil oyunu vardır: "bir duyguyu ifade etmek/anlatmak bir nesneyi betimlemekten ibaret değildir; şarkı söylemek, dua etmek, tiyatro oynamak, bunların hepsi kendine has bir gramer belirleyen tutum ve davranışlardır" (Hadot 2009, 77).

Dil oyununun sağlayacağı, ifadenin kullanımının, dolayısıyla da anlamının keşfedilmesi olacaktır. Bu sayede de belli bir ifadenin kullanıldığı dil oyunu içinde hangi rolü oynadığı serimlenmiş olacaktır (Hadot 2009, 77).

Burada felsefeye düşen iş, dilin yanlış kullanımlarını, "gerçek zeminini gizleyen geleneksel felsefeleri" ortadan kaldırmaktır. Daha sonra Wittgenstein, "felsefeye kendi dilinin gündelik dilin bir tür paraziti olduğunu ifşa etmiş olmak gibi tartışmasız bir değere sahiptir: gündelik dil içinde kesinliklerinde, apaçıklıklarında, yapılarında kuvvetli olan, bir cümleyle gündelik dilden beslenen felsefi dil, onunla sürdürdüğü bu temel ilişkiyi unuttur; dahası, gündelik dili gizler ve boğar. Ama felsefe, Wittgenstein'ın sunduğu tedaviden sonra, beslendiği zemini tanıdığı anda ve dil oyunları ilksel fenomeni karşısında katışıksız bir hayrete bağlı kalmayı denediğinde, o zaman onu gündelik dilin brüt verisinden ayıran aşılabilir ikiye bölmenin farkına varır: az önce kendinin parazit olduğunu keşfetmiştir; şimdi ise daha çok simbiyozdan (ortak yaşam) bahsedecektir" (Hadot 2009, 78).

